

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Núm. 1830 ————— Any XXXVI
BARCELONA, 23 DE JANER DE 1914

PERIODIC HUMORISTIC IL·LUSTRAT
10 cèntims ————— Atrassats: 20

L'ÓS DE MADRID

—Manoi, quanta neu!... Ara sí, que tot sembla a casa...

NEU!

VEUS-AQUÍ que mi senyora la neu ha visitat als barcelonins. Feia vintisèet anys que mi senyora la neu no s'havia deixat veure, i els nostres ciutadans l'han rebuda amb grans escarafalls de joia.

Es bo i agradós, certament, despertar-se un matí i trobar-se sumit en un inexplicable silenci; ni fressa d'autos, ni retruny de cotxes, ni esquelloteig de cabres, ni el crit agut i fredolenc de la dòna que ven matons, res; no més les campanes que sonen apagadament i una gresca platxerosa de quitxalla, que també arriba a vosaltres, com a través d'un vel. Apar que la mà pietosa de la mandra us hagi tapat les orelles amb cotó fluix per a allargar-vos la dormida, la prou llarga habitualment.

Però el cotó fluix és a fòra, encatifant l'empedrat del carrer, fistonejant les cornises, les baranes de balcó, ràfecs de teulada, fils telefònics, xemeneies, cables, pals, campanars i panells. Revolen mosques grises, i darrera cada vidre dels finestrons veïns, en un espai desentelat, hi veureu nassos vermells, ulls vius i llagrimosos, àvids de l'espectacle nou.

Realment, per als meridionals, la neu és cosa platxerosa i inusitada, i si el meridional és mediterrani i barceloní encara més. Es comprèn que, per a nosaltres, embafats de sol i de pols de carbonija que ensutja edificis i monuments, al trobar-nos un matí amb el cel gris i la ciutat enfarinada, ens sobta una exaltació admirativa un poc estrambòtica. Sense exagerar, podríem anomenar-la borratxera de neu.

El ciutadà comença per llençar-se al carrer i acaba per entregar-se a terribles excessos.

Regna una anarquia blanca i un desordre pintoresc molt encisadors. Al costat d'un que porta una indumentaria d'explorador polar hi trobeu la damisela amb sabates baixes i mitges reixades. L'un i l'altra petgen la neu amb idèntica convicció heroica; l'un i l'altra, sense conèixe-us, us tiraran una bola amassada de bona fè, entre cap i coll, amb una frescura molt del cas; si caieu, riuràn; si us enfadeu, trobaràn que no us sabeu mantenir a l'alçada de les circumstàncies.

Les diades de neu, aquí, tenen quelcom de Carnaval. Abunden les disfresces i les bromes. Abunden encara més les màquines fotogràfiques. Van a pilots, i cada palmera té un seriós aficionat que l'enfoca, convençut de que obtindrà una raresa digna de perpetuar-se. Jo no us haig de dir la poca traça que tenen les palmeres en rebre i aguantar la neu, ni lo grotesques que resulten si a sota d'elles s'hi posa un terrible corredor de *skis*, que cau i no pot aixecar-se. Aleshores la visió resulta d'un artífici humorístic verament increïble.

El mateix periodisme meridional té un poc de sem-

blança amb les palmeres; tampoc ha sabut comportar-se enfront de la nevada.

Un company cronista d'un diari informatiu explicava, no-res-menys, que havia vist com un goç de Terranova revolcant-se per la neu. Nosaltres vegerem com alguns ciutadans, un poc més entusiasmats que'l goç de Terranova, la mossaven i l'engolien, i no ho gosàrem innovar a ningú.

També hi va haver un periodista de la «Lliga» que's sentí poeta circumstancialment. La nevada el foragità de ses habituts i feu una poesia en lloc d'un comentari polític. En ella *sentimentalitzava* a la seva manera. Un parald moria entre la gebror, i la seva niçaga, sense peixar, el cridava tota la nit per a morir de fam de bon matí.

Afortunadament no és aqueix poeta qui ha ordenat les lleis de la Natura. Ella, més piadosa, ha volgut que'ls aucellets de tota mena niessin sols a l'estiu, per a evitar, precisament, que'ls poetes regionalistes poguessin esmersar la seva pietat en besties novelles, quan és més necessària als infants fills dels pobres que, aquests sí, és possible que en el mes de janer morin de fam i d'orfanesa sota les teulades.

I si la nevada feu eixir poetes contradictoris, també feu eixir esquimals. Es demostrà que a Gracia pululaven pels terrats, llençant blocs de gel als viatgers dels tramvies. Sort que's trobaren amb que'ls exploradors contemplatius, que anaven en l'imperial dels veïcols, no tenien armes de foc.

Per lo demés, val a dir-ho, era altament curiós l'aspecte de nostra urb.

El Park mai s'havia vist tant concorregut. No hi ha dubte que'l desolat jardí és fet expressament per a que cada vintisèet anys, en els hiverns cruels, serveixi d'esbarjo als ciutadans. Al cap d'una hora, si volíem trobar neu verge de petjades, teníem que anar-la a cercar a la esquena del *mammuth*.

Sota'ls cedres podats, com fruiters, les barcelonines s'hi enjogassaven. Eren més belles que mai, amb els cabells esbullats, clapejats de neu, les galtes roges i els ulls espurnejants. A l'entorn de l'estatua d'en Prim, una tribu de lapons atacava als automòbils. La gran avinguda prenia aires de manicomi.

Junt als batalladors, uns quants pacífics feien rodar una enorme bola. Ho feien amb aire convençut, de la mateixa manera que'ls escaravats fan rodar la seva per a reproduir-se. Quan no la pogueren moure imploraren auxili als que passaven a la vora, tant seriament, que alguns no gosaven negar-lo.

No cal dir que allí, com en tota la ciutat, hi havia una pesta d'esculptors. En Maura, en Maura pels pedriços, pels guarda-rodos, a terra enllà; no's concebia altra figura que en Maura. L'home és tant reproducible, amb neu, que fins sembla que no pugui ésser-ho amb cap més substància.

Entre tant, nosaltres ens anavem sentint un poc desencoratjats.

Miràrem els cignes i aquella seva blancor, ara, a l'ésser comparada amb la de l'entorn, tenia una perfecta semblança amb la de la roba bruta. Si l'ensabonar un cigne, de tant en tant, no fos un ultratge, ho aconsellàriem. Els pobres animals són també emmascarats pels fums d'industria.

Poc a poc, després d'haver corregut per molts indrets; tanta neu profanada per la petja dels nostres ciutadans encuriosits; tanta exhibició de fato alpinista; tanta màquina fotogràfica, i tanta gatzara, i tanta irreve-

Passem comptes

rencia, acabà per cansar-nos. Recordavem hores de nostra gloriosa vida de salvatge; visions agrestes i solitàries de neus i gebres molt més majestuoses.

Anarem a visitar l'ós blanc, amb l'esperança de trobar-lo, al menys un dia, en el propi element i veure'l un poc alegre. No hi era. Sospitàrem que la previsió facultativa, que deixava lliberts als avestruços, no hagués rellòs al mamífer polar per temor a un encostipat. Més tard hem sapigut, per referències, que alguns l'havien vist, que li tiraven boles de neu com si fos un transeunt amic i que ell va jugar-hi un poc displicent.

Això ens hauria consolat molt, si ho haguéssim vist per nostres propis ulls. Però, com en totes les ocasions de la nostra vida, arribarem tard.

No podíem pas entornar-nos a casa sense una petita expansió, en aquell dia excepcional.

Qui sab si mai més tornariem a trepitjar neu! Aleshores claudicàrem com uns miserables. La nostra heroica pipa de caçador fou encesa de bell nou, després de dos mesos d'abstinència, engegant al diable tots els diagnòstics i pronòstics mèdics.

Però ni així, amics nostres, logràrem trobar la sanitàosa joia d'altres dies semblants vivents en nostre record. Pressentíem el fang, el llot, la brutícia, l'envescada, els esquixos, l'estovament de nostres vies; el fret absurd i llòbreg rellueix, d'aquella mica de nevada que'ns feu *tartari-nejar* de mala manera.

P. BERTRANA

Dissèt cames, onze munyeques, tretze braços, nou costelles: aquest és, *salvo error ú omisión*, i si l'estadística no ment, el total dels òssos trencats a Barcelona, entre la ciutat nova i el casc antic, a conseqüència de la «hermosíssima» nevada del dia 15.

De l'arnica, de les desfiles, de l'esperit de vi canforat, del cotó hidrófil, de l'oli de llan-gardaix, del material immens que per la mateixa causa s'ha consumit, preferim no parlar-ne; com tampoc farem menció de les setanta tres mil bronquitis i laringitis que la tamborinada ha engendrat i que tant celebrades han sigut pels fabricants de xarops pectorals, pastilles per a la tos i demés fantasies farmacèutiques.

Lo cert és que ha nevat copiosament i que Barcelona, que desde l'any 1887 no havia «disfrutat» de tant bell espectacle, ha tingut l'honor de veure el seu pla i els territoris que l'enrotllen convertits en una immensa plata de natilla.

Era bonic el quadro?... Per una estona i contemplat desde l'interior de un bon abric de llana, els peus ben calents i les mans exemptes de panallons, pot-ser sí; però, si els esquimals honoraris que aquests dies han sorgit per tot arreu no s'havien d'ofendre, quasi ens atreviríem a dir que, voluntaria o involuntariament, s'ha deixat que la broma durés massa.

LA «CUESTA»

—Ja és de sí prou enfadosa la pujada de janer, i figureu-vos què ha de ser si, además, és relliscosa!

NOVA ORDRE

— Aunque se cale fuego en algún barrio, que sea la última vez que me toquen ustedes el pito.

UN ESPECTACLE EDIFICANT

La lluita per l'Idol.

Quan l'adagi afirma que «a l'estiu tota cuca viu», ve, de retop, a declarar que l'hivern no és gens bo per les cuques. I com que qui diu cuques, diu persones, i en la nostra ciutat no tothom és accionista del Banc, ni estem tots en situació d'anar amb automòbil al Tibidabo a disfrutar del panorama que ofereix una comarca nevada, ¿què'n pensarem de les autoritats que, oblidant-se de les

pobres cuques, s'estimaren més admirar el fenòmen, que apressurar-se a atenuar les seves naturals conseqüències?...

La nevada va ésser el dijous al matí, i el divendres a la tarde encara molts cotxes del tramvia portaven un pam de neu al damunt de la coberta. ¿Són aquestes les comoditats que ofereix als estrangers una ciutat que s'alaba d'ésser una agradable estació d'hivern i que amb aquesta pretensió ompla de cartells i reclams tots els hotels d'Europa i Amèrica?

Mentres la neu queia aquí, nevava també a San Sebastián, a París, a Marsella. Però a Marsella, a París i a San Sebastián, tot just acabava de tocar a terra l'últim borralló de neu, sortien les brigades municipals i amb pales, amb escombres, amb mangues, baldejaven carrers i plaçes, i a les poques hores la ciutat se presentava, altra volta, neta i curiosa, com deu estar-ho sempre tota població que estimi el seu nom i vulgui rebre profitoses visites.

Aquí, ja ho hem vist. Fora de la Rambla i l'avinguda central del Passeig de Gracia, escombrades tard i de mala gana, l'administració municipal no ha sapigut netejar res més. El diumenge—tres dies després de la nevada—encara tota la ciutat estava tal com l'havia deixada la mare naturalesa, o com l'havia guarnida el trànsit de la gent que, aquí ciac, allà m'aixeco, caminava per aquell asquerós fangar, preguntant si allò era Barcelona i si era cert que aquí hi ha alcalde, i regidors, i facultatius, i brigades, i mangues i escombres.

Heus-aquí per a que ha servit la nevada dels dijous. Per a posar de relleu l'incapacitat dels seus administradors i l'inutilitat amb que Barcelona gasta anyalment millions en sostenir un personal que, per falta de direcció o per escassès de medis, quan ve el moment d'utilitzar-lo no li serveix de res.

A un funcionari municipal, molt al corrent dels misteris de la Casa Gran vàrem preguntar-li aquells dies:

—Però que no veu com està la ciutat? En què pensa l'alcalde?

— L'alcalde—va respondre'ns— no s'ocupa avui d'altra cosa que de la vinguda del ministre d'Instrucció Pública i dels obsequis que han de dedicar-se-li mentres sigui aquí.

—I els tinents d'alcalde? ¿No podrien arreglar-ho, això de la neu, cada hù en el seu districte?...

—Ara hi corren!... Altra feina tenen en fer-se dedicar homenatges; en mirar qui es fica a Consums, qui va a Escorxadors i qui entra a Cementiris, i en repartir-se equi-

tativament les inspeccions dels Mercats, coses, per ells, bastant més interessants que aquesta desagradable barreja de fang i neu que omple els carrers de la ciutat que'l dia nou del passat novembre va tenir la mala ocurrencia d'elegir-los.

Què tal?... Fet i fet, i despullada la cosa del seu aspecte pintoresc, pot-ser seria preferible que no hagués nevat.

Els senzills comptes que acabem de passar donen lloc a creure-ho.

En la columna de les pèrdues, ja han vist, entre òssos trencats, pulmons adolorits i bronquis a càn Pistras, les espantoses xifres que hi figuren.

En canvi, en la de les ganancies no s'hi veu més que un colossal zero.

Perque, d'això que alguns ignocents fan corre sobre lo barato que, a conseqüència de la nevada del dijous, aniràn els refrescos aquest estiu que ve, no se'n refiïn pas.

Un graniçat, un ral; un *mantecado*, mitja pesseta.

Ja ho veuràn quan sigui l'hora. MATÍAS BONAFÉ

Del janer

El gat de casa és, fa uns dies, bestia neguitosa. L'ha empresa amb fregar-se als pantalons; a la nit vol fugir; mira amb ulls que li fan llumenetes a una gata del terrat del davant.

El gat s'amagreix. Miola molt: té febre, du la cua enlairada i sota d'ella llueix una flor roja.

Al fer-se nit esgarrapa les portes, si arribés al pany voldria forçar-lo. Avui l'he obert i ha eixit com un mal esperit cap al carrer.

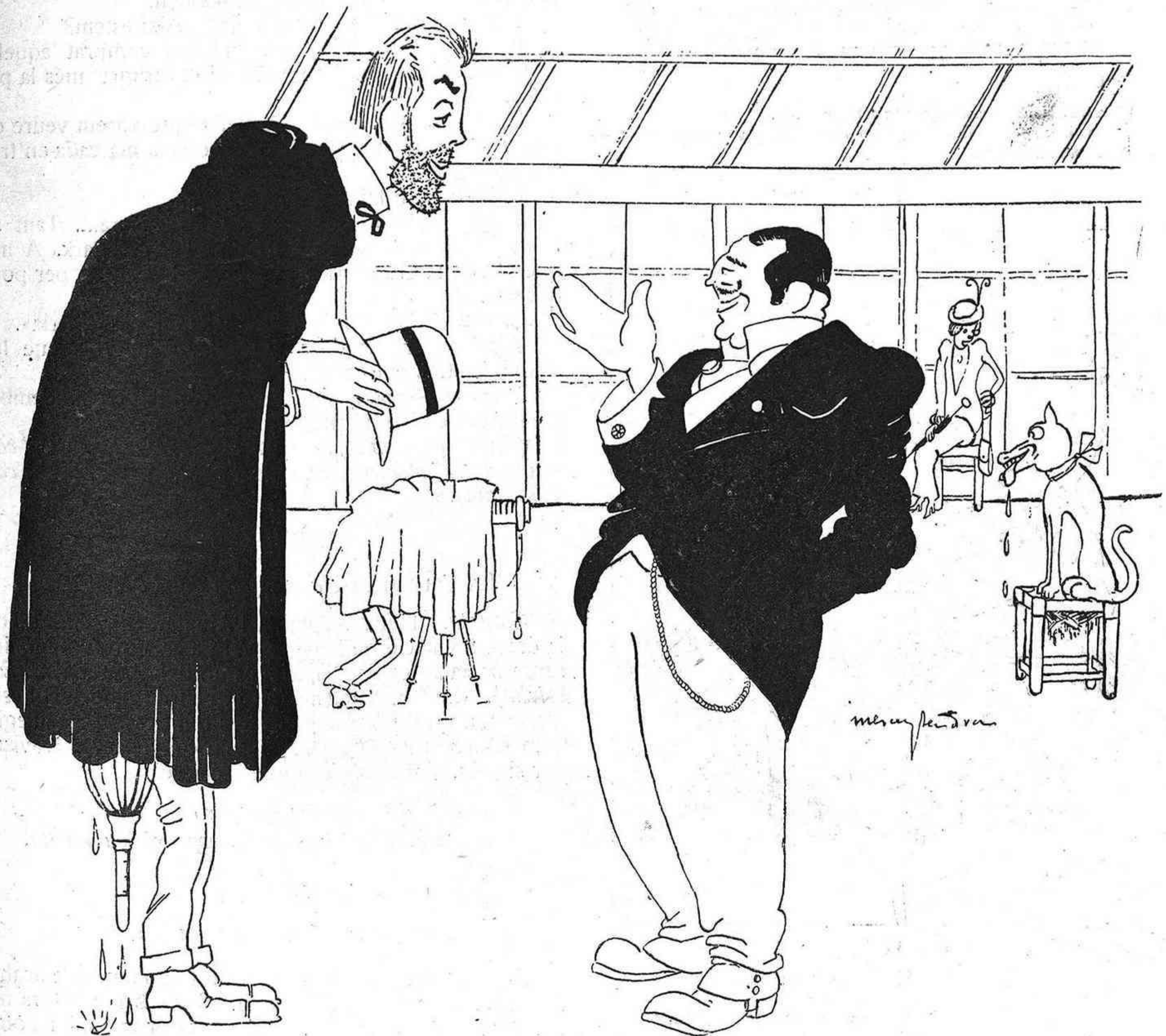
Al despertar-me ja'l tenia als peus del llit dormint com un beneit.

Les seves facecies nocturnes no eren prou per a pertorbar-li la són.

«Y una hora para olvidarlas».

El gat se deia «Minus», ara es dirà Don Joan.

SÈC

A CA'L FOTÒGRAF

- Déu lo guard... ¿que'm faria un retratet?
- Perdoni, però l'objectiu no abarca tant.
- Això rai, faci'm en tres troços.

PLENITUT

—Carai, senyora Tereseta, si que està grossal...
 —No me'n parli. El meu marit ja ho diu: «Aquesta vegada sí que ve amb el pa sota l'aixella!».

Els arguments d'en Titella

COMEDIA DE POTXINEL-LIS EN UN ACTE I DOS QUADROS

PERSONATGES

TITELLA, regidor, candidat a la vara.
 TÒFOL, regidor a seques.
 CRISTETA, la seva senyora.

PRIMER QUADRO

En la casa d'en Tòfol.

ESCENA I

EN TÒFOL I LA CRISTETA

Tòfol.—Noia!... Noia!... I el xacolata?... Què fas, que no'l portes?

Cristeta.—Ni te'l portaré mai, tampoc! Ja s'ha acabat el servir-te. Si no tens criats, busca-te'n.

Tòfol.—Que t'has tornat boja?... Així estem?

Cristeta.—Així. Fins que m'hagis comprat aquella pell, no't serviré, ni t'estimaré, ni et dirigiré més la paraula.

Tòfol.—Quina pell?... Aquella que vàrem veure en un aparador de «La Siberia», que estava marcada en tres mil pessetes?

Cristeta.—Justa! Aquella mateixa.

Tòfol.—Si allò és tota una bestia sencera!... Tant se valdria que esperessim que's morís l'ós del Park. A mi, que soc de la Casa Gran, pot-ser me'l pelarien per pocs quartos.

Cristeta.—No, no; jo vui aquella de «La Siberia».

Tòfol.—Però, criatura de Déu!... d'on vols que les tregui, jo, tres mil pessetes?

Cristeta.—D'aon, dius?... Vés, vés, ximple!... Sembla mentida que això ho preguntis un regidor!

(En Tòfol, cremat, se'n va a pendre xacolata a càrrec «Culleretes», mentres la Cristeta es queda plorant de cap a la taula).

ESCENA II

LA CRISTETA (sola, agafa el diari i llegeix).

Cristeta.—Hola!... Avui, a l'Ajuntament, tindrà lloc la darrera votació de la vara. Vaig a escriure un anònim sense firma an en Titella, que és un dels candidats. (Escrivint). «Senyor Titella: sàpiga que'l regidor Tòfol està disposat a vendre's el vot per tres mil pessetes. Tantegi'l amb discreció i prudència, i se'n convencerà. L'avis, per si acàs. Vostè sabrà lo que li convé.»

SEGÓN QUADRO

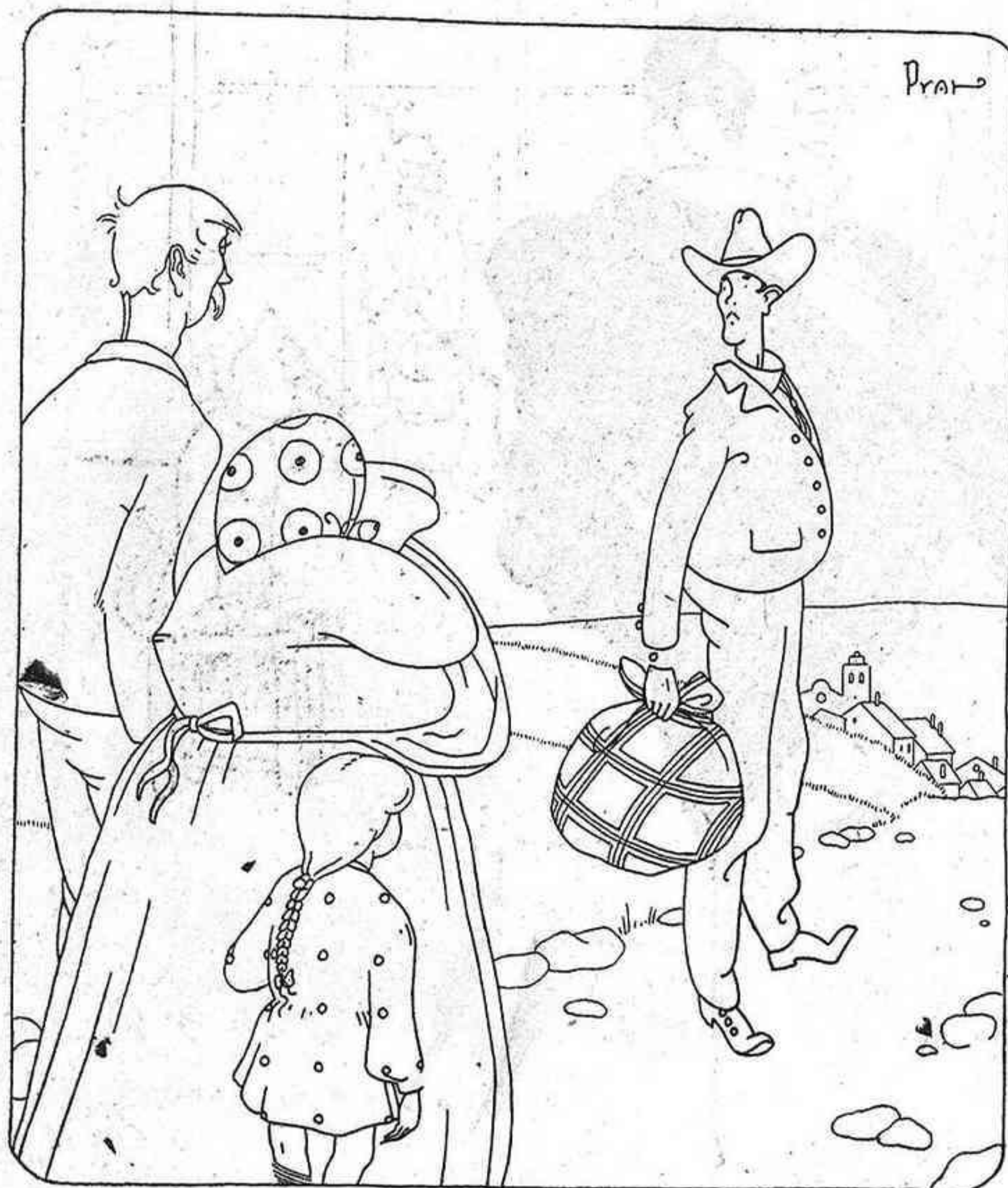
A la Casa de la Vila. En el despatx d'en Titella.

ESCENA I

EN TITELLA I DESPRÉS EN TÒFOL

Titella.—Tant-de-bò que aquest anònim, que acabo de rebre, resultés una profecia. No més me faltava un vot per a guanyar la vara. Quin èxit per mi, si en Tòfol se decideix!

Tòfol (treient el cap per la porta).—Que m'ha fet cridar, senyor Titella?

L'HEREU SE'N VA A CIUTAT

—I que'ns escriguis forsa, eh?...
 —Si no'n sé.
 —Escriu amb màquina, home!

POBRES

—Tu, la neu ja ens va tapant...
—No hi fa res, així no se'ns veurà la misèria.

SPORTMAN D'HIVERN

—Cap al «Polo»?... No tant, no...
Fins a casa en Baldiró!

Titella (allargant-li un «Caruncho»).—Entri, entri, senyor Tòfol. Quant temps sense veure'ns!... Per qui pensa votar, vostè?

Tòfol.—Ah! Un servidor és dels honrats, i faig les coses a consciència. Penso votar pels meus.

Titella (allargant-li un «Henry Clay»).—Mal fet; home, mal fet. Tots hi guanyaríem, i la ciutat en primer lloc, si vostè es decidia a votar per mi.

Tòfol.—Vol dir?

Titella.—Carai! Vol callar?... Jo li presentaré tres arguments que'l deixaràn convençut.

Tòfol.—Veiam.

Titella (posant-li un bitllet de mil peles a la mà).—Primer argument.

Tòfol.—No està mal.

Titella (donant-li un altre bitllet).—Segon argument.

Tòfol.—Arri, poc o molt.

Titella (donant-n'hi un altre).—Tercer argument.

Tòfol.—Déu-ni-doret! (*Apart*). Vès, quina casualitat! Les tres mil pessetes que'm demana la dona per la pell!

Titella.—Què tal?... Està convençut, ara?

Tòfol (embutxacant).—Ja ho crec, borrango!... No'n parlem més. Vostè té uns arguments que tallen la paraula als llavis. Passi-ho bé, tingui; fins a la votació.

(*En Tòfol se'n va a «La Siberia» a comprar la pell.*)

ESCENA II

EN TITELLA (*sol*)

Titella.—Victoria! Visca! Salau!... Què són tres mil miserables pessetes, davant la perspectiva dels meus somnis d'or?...

YORICK

GLOSARI

MORTS QUE RELISQUEN

Aqueixa excelsa obra de misericòrdia corporal que s'entén per "enterrar als morts" ha hagut d'ésser interrompuda durant algunes hores, a Madrid, a causa de les terribles glaçades d'aquests dies. El servei de pompes funeràries no solament ha deixat, allí, d'ésser pompa, sinó que s'ha tingut de suspendre temporalment per motiu del temporal; del temporal de neu que ha deixat aquelles vies—totes "cuesta arriba"—intransitables.

Durant aqueix lapsus, imagineu-vos els episodis de carrer, tràgics els uns, còmics els altres, però tots revestits d'un to macabre. Pobres difunts, se n'han vistes de totes, de verdes i de madures, de crespes i de negres; abans d'arribar a la santa pau del cementiri: còssos de duqueses que han sigut transportats en el seu propi automòbil; despulles de marquesos que han hagut d'anar en furgó sanitari, generals en tramvia, sastres en carretó, gendres que s'han vist obligats a portar—horror!—el cadavre de la sogra a pes de braços...

Fins ara, quan algú no filava prou prim, li deiem amb to profètic: "Que n'hi duràs pocs, de capellans, a l'enterrro!" Ara, a Madrid, quan neva, ja no és qüestió de dur-hi capellans; és qüestió de dur-los o deixar-los a casa. El mort que's veu conduït par un trist camió, o per un carro de bôtes vinateres, tirat per quatre "mozos de cuerda" i seguit de dos amics abrigats amb bufanda, ja pot donar-se per ben satisfet. Capellans, ni pensar-hi! El clero fa el sord, en casos així, i no s'exposa a les relliscades; posseeix el femení horror a ensenyar les cames i no hi hà Déu que'l tregui de la sagristia.

De totes maneres, beneïda la neu, que si no'ns deixa transportar els nostres morts al camp de la quietut, al menys ens els manté en conserva tants dies com precisa. Així, lo més pràctic per als madrilenys que tenen difunt a casa és no esperar que'ls el vagin a treure de sobre, sinó treure'l ells a l'eixida i colgar-lo amb la mateixa neu, amb la mateixa blanca mortalla causant de tant desori.

I, en tot cas, valgui un consell, per a una altra vegada que s'hi trobin:

Per a fer viatges a les Necròpolis, sense sotrats ni relliscades, res com els aeroplans.

Les màquines voladores n'hi han duta ja tanta, de gent, al cementiri, que fóra un acte de desagrement no comptar amb elles quan arriba l'hora de portar-hi els nostres morts.

XARAU

Planys d'un penco

Gracies a Déu que, mercès a la nevada, aquest any puc celebrar la festa en pau i tranquil·litat! Ja feia anys que enganxavem, com si Sant Antoni no hagués existit, i nosaltres, nobles i dòcils bestioles, no tinguéssim dret a menjar-nos les garrofes sense suar-les abans.

I que això ho hagi tingut de passar a les velleses, quan més necessitat de repòs me trobo!

A la meva joventut, la diada es celebrava amb gran pompa, i ane mi, que tenia la gropa rodona com la d'una donzella aragonesa i una crinera i cua com la d'un anunci del petroli «Gal», m'enllustraven els unglots amb purpurina i m'enflocaven la cua amb una llaçada de color de rosa o blau de cel.

Donavem una volta, per a lluir el garbo, i tornavem a casa. L'amo menjava tortell, i a mi me'n donava un troç i me'l sucaven amb vi. Sant Antoni tenia lluminaries.

Però ail, va sortir aquest maleit Lerroux, i la gent va començar a perdre les creencies. Del pare vaig passar al fill, i aquest era radical. Ell no creu que Sant Antoni faci perdonar els pecats. Ell se figura que té dret al reneclliure, i, quan arriba la diada nostra, treballa, encara que tingui mandra, i renega i pega fort.

Aquest any no hem sortit per la nevada. Deu témer que rellisqui i em trenqui una pota, i no m'admetin als braus. Ademes, m'ha posat mitja racció.

Sant Antoni i dejunar?... El tortell ni somniar-lo!

Per això em planyo. Ja tenia raó, ja, aquell que deia que'l major dolor era recordar els temps millors en la miseria.

NOBLE

PAISAJES DE HOLANDA, per Frederic Urrecha.—L'il·lustrat crític i enginyós contista senyor Urrecha ha aplegat en un volum les deliciosos cròniques referents al séu pelegrinatge a París, Amsterdam, Illa de Marken i Amberes. Tant les que ja li coneixiem, per haver-les publicades en la Premsa, com les inèdites amb que acaba d'enriquir el llibre, són ben bé dignes filles del séu inagotable ingeni i del séu admirable esperit de minucios observador. En les descripcions és sobri i pintoresc a la vegada, encomanant la seva admiració al llegidor amb justes pinzellades crítiques i notes anecdòtiques d'humor sà, plenes d'ambient i de claretat, pinzellades fresques que recorden els substanciosos passatges dels *Cuentos del vivac*. Unes impresions de viatge que fan venir ganes de viatjar i d'encantar-se amb les mateixes meravelles tant admirablement descrites per l'autor. Fan de pòrtic a aqueix simpatiquíssim llibre, unes hermoses i atinades paraules d'elogi degudes al patriarca Giner de los Rios.

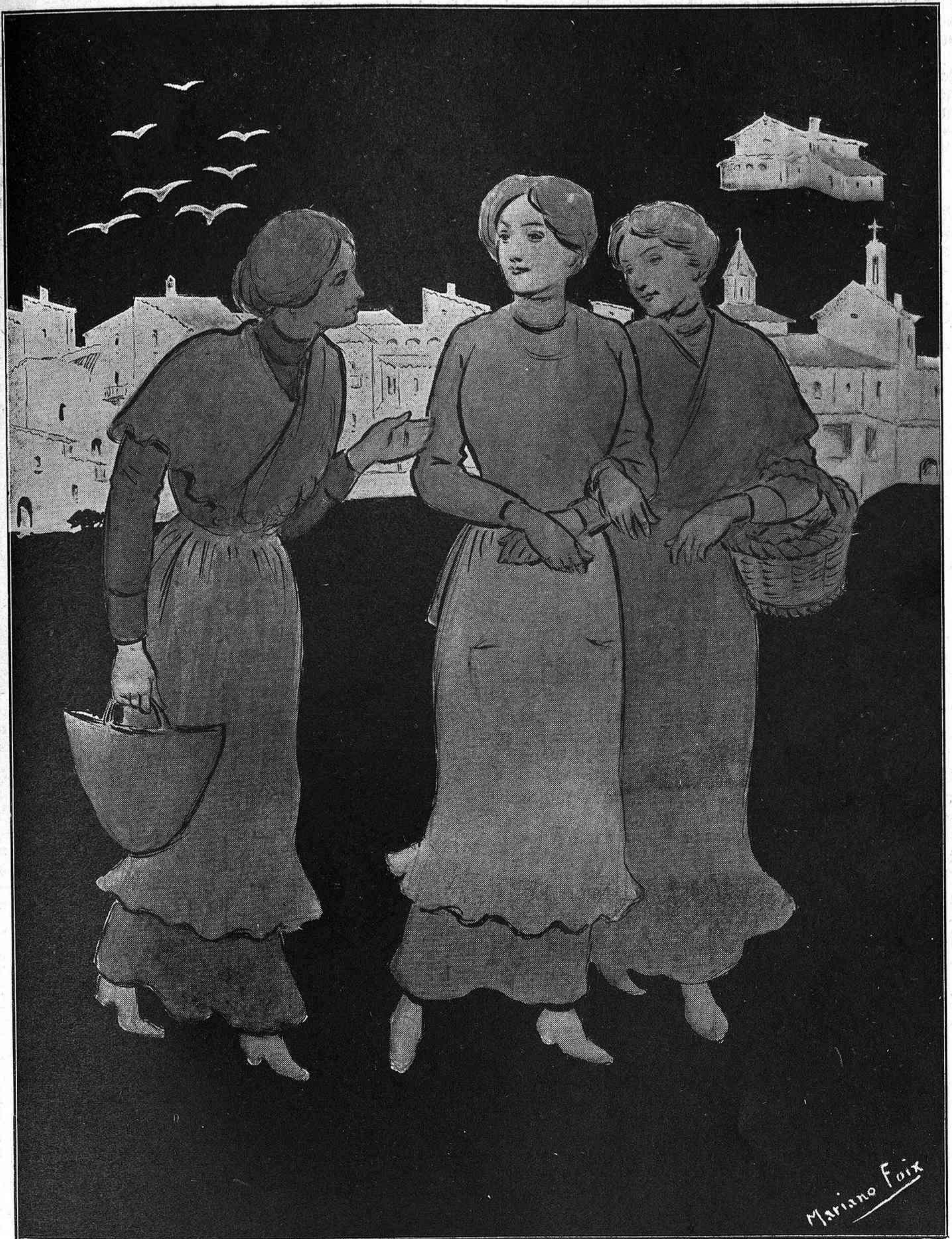
NUESTROS HOMBRES EN LA ARGENTINA. DOCTOR RAFAEL CALZADA, per Mario Dedeu.—L'autor se proposa donar a llum una serie de biografies d'homes cèlebres argentins, a l'objecte de que a Espanya se'ls conegui llur obra meritoria i no succeeixi, com fins ara, que saben d'ells molt poques coses, i encara mal dites. Baix aqueix sol punt de vista, el treball emprès pel senyor Dedeu ja és elogiabile. En el volum de mostra fa un estudi acabat del Doctor Calzada, personalitat de gran renom en tota la república de les lletres i en el camp polític republicà, i cal confessar que, com a silueta biogràfica, l'estudi no deixa res que desitjar.

LAS MARAVILLAS DEL MUNDO Y DEL HOMBRE.—Ha començat a publicar-se en forma de quaderns, la presentació dels quals resulta excel·lent, aqueixa obra eminentment instructiva, on s'hi trobaràn perfectament explicades i fotografiades totes les curiositats, tots els grans monuments i totes les meravelles de la terra. Tenim el primer fascicle al davant i podem declarar que és interessantíssim.

Memoria Biogràfica de D. Josep M.ª Arnau i Pascual.—Aqueixa Memoria, molt ben escrita i a la qual presideix un noble esperit crític i una justa admiració pel difunt biografiat, fou llegida en el solemne homenatge d'Arenys, a la bona memoria de l'Arnau, el passat setembre. N'és autor don Francesc de P. Calbetó i Roget.

Lectura Popular. (Biblioteca d'autors catalans).—Acaba de sortir el volum 37, que conté *El gran Aleix*, d'en Puig i Ferrer.

Tribut d'homenatge a la memoria de l'artista Hortensi Güell.—Uns quants joves entusiastes han volgut tributar un record a la memoria del malaguanyat Hortensi Güell. El llibre, és un amable llibre que deixa entreveure a través de belles pàgines l'admiració i l'amor que'ls séus companys d'ideal li tenien en vida i la serven després de mort. També conté algunes de les més notables prosas de l'Hortensi Güell. Entre altres firmes, que avaloren aquesta obreta d'homenatge, hi hà les d'en Pérez Jorba, J. Aladern, M. Ventura, Pere Cavaller, J. Recasens, F. Cubells, J. M. de Sucre, Sardà, etc., i una poesia del també malaguanyat A. Isern.

LES «VIUDES»

—El teu novio també és al servici?... pobre xicot
—Què vol dir, pobre!... Entremig dels quintos rics, no'l coneixeries.

Entre'ls que han portat a cap l'homenatge, just és consignar que hi figura l'Ajuntament de Reus. El llibre està editat en la tipografia d'en Cosme Vidal.

Digne de lloa és aquest tribut a l'art, dels bons fills de Reus, que, a l'honrar la memoria d'un company artista, demostren tenir aqueix bon entusiasme i aqueix amor als que lluiten, que tant escasseja en nostres dies.

SEPT SCIENCIES

Gabriel Cañadó

Ha desaparegut sobtadament del món dels vius, fent una mueca tràgica, aquest insubstituïble ciutadà que amb les seves iniciatives coratjoses i el seu jovial temperament tant havia contribuït a animar i alegrar la vida barcelonina.

An en Gabriel Cañadó es deu el gran impuls que, darrerament havien tingut els carnivals a la nostra ciutat, doncs era ell l'organitzador dels celebrats ball infantil i ball *Paré travesti*, úniques solemnitats carnestolesques de cara i ulls, que estaven a l'altura del nom de Barcelona. Tant s'havia acreditat en aquest ram, el popular Cañadó, que, festa per ell iniciada, era un èxit descomptat i segur.

Home de caràcter afable i generós, tenia quasi bé tantes amistats com coneixenses.

La nostra gent jove i alegre per força el trobarà a faltar.

D. E. P.

Els nostres repòrters

Aquí sí que hi vindria bé una errada dels caixistes, perquè, en general, i salvant tant honroses com escasses excepcions, els encarregats de l'informació en la Premsa barcelonina, són més reposters que repòrters. Saben més com s'anomenen els plats d'un escullit *menú* que'ls homes il·lustres, anem al dir, en les arts i en la política.

Un dia nomenen an en Sandiumenge quefe del partit conservador de Barcelona. Ja tenim als nostres noticiers en dança, i, al donar la noticia, mentres l'un li dui

don Mariano, l'altre li clava don Manel, el de més enllà don Maties, i ningú don Magí.

Ara mateix, les nostres eminències del *Dia Gráfico*, súbdits d'en Romà Fabra, acaben de ficar les seves tendres manetes a la galleda.

El dilluns d'aquesta setmana publicaven un solt, elogiant a D. Gabriel Cañadó, pels seus propòsits d'organitzar, lluidament com sempre, els cèlebres balls de màscares que han fet popular el nom de la casa Aurigemma. Doncs bé; a la segona plana del mateix número, insertava l'esquela mortuoria del bon amic Cañadó.

¡Coses d'aquests nois que, en lloc de jugar a bales pels carrers, juguen a boles en els diaris!

Teló enlaire

PRINCIPAL

El modelo de virtudes, un sainet dels més groixuts tot ell ple d'astracanades, fa riure al públic... de gust.

LICEO

El magnífic *Parsifal*, a pesar dels *meyerbistes*, *verdistes* i *pucinistes*, segueix sa marxa triomfal.

CIRCO BARCELONÉS

Ha inaugurat els balls de Carnestoltes, que enguany prometen ser molt divertits...

Apa, noies desinvoltes, que mostreu cames i pits: vinga, vinga donar voltes, del braç dels joves lluits.

NOVEDADES

La gentuza, una barreja de melodrama i sainet, ha sigut molt aplaudida. Diu que'l públic, a peu dret, picava... (Pot-ser picava per a fer-se passà el fret).

NUEVO

En Montero, amb *L'Homenatge*, que és l'obra d'actualitat, continua el seu viatge aplaudit i ovacionat.

APOLO

De don Frederic Urales, que és un escriptor que val, va estrenar-se l'altre dia un drama anti-clerical. El públic s'hi entusiasma i a *naltres* ens dóna gust... perquè, amb ell, mossèn *Pollastre* haurà tingut un disgust.

NOTA AL LLEGIDOR

Perdona si el «Teló Enlaire»
d'avui te deixa ensopit.
En aquest temps, l'espectacle
millor... és ficar-se al llit.

Notes sportives

Els sports més notables, aquesta setmana, han sigut els d'hivern.

En la propia muntanya veïna de Vallvidrera, darrera «Càn Baldiró», ha tingut lloc la cursa de *skis*.

Aqueix deport, antany, anava a fer-se a Ribes, i encara alguna volta els deportistes tenien que entornar-se'n per manca d'element sportiu.

Val la pena de consignar aquesta novetat.

La pista diu que resultava immillorable. Encara que tenien que atravessar una casa de pagès, omplerta previament de neu apisonada, ningú prengué mal.

També es feren carreres de *luges*, en les quals van pendre-hi part nombroses senyoretetes. Diu que's divertiren molt.

Oració per a un nen que se'n va al llit

Angelet,
petitet,
que estàs en el "cielo"
demà dematí
a sota'l coixí
posa-m'hi un carmetlo.

EL SANT ANTONI D'ENGUANY

Un burro... i encara glaçat.

Que per molts anys... no puguin verificar semblants proeses tant a la vora de casa nostra.

A Barcelona hi sobren els esports d'hivern, o la Societat d'atracció de forasters.

El nostre estimat confrare *La Campana de Gracia*, ha sigut acariciat pel senyor fiscal, amb motiu de la publicació d'una saladíssima auca de redolins: *Historia, vida i miracles de Mossèn Pollastre*.

Algun mossèn, que deu tenir cua de palla, s'ha donat per aludit, i d'aquí l'etzegallada.

Una abraçada d'encoratjament a *La Campana de Gracia*.

Encara que no la necessita, perquè suposem que a hores d'ara ja deu preparar la segona part de l'auca d'aqueix il·lustre faldilletes que està actualment en *pleno éxito*.

Llegim:

«En el ball que amb motiu de la festa de Sant Antoni, celebraren aquest any els patrons carreters d'aqueixa ciutat, en el local del *Venus Sport*, es recaudaren pessetes 2,026'50, que han ingressat íntegres a la caixa del Montepius per a obrers carreters».

Tot ens està molt *conforme*; el fi benèfic, la quantitat recaudada, l'ingrés íntegre, a la caixa del Montepius. Lo que'ns intriga és el nom del local, *Venus Sport!!* Ah, manos!, temem entendre massa bé de lo que's tracta.

Visita de ministre.

Va arribar, dilluns, el d'Instrucció Pública, senyor Bergamín.

Programa-itinerari: una recepció, una visita a l'ullera d'en Comas i Solà, un tec, una sessió científica, un altre tec, una visita a l'Universitat, un altre tec i una funció de gala.

Tot això en un dia, volant, a corre-cuita, que altres pobles l'esperaven.

I les escoles públiques, que tant necessitades estan de l'ull clínic d'un ministre?

Per ara, bones!

Els del *Dia Gráfico*, súbdits d'en Romà Fabra, a títol de propaganda, deixen tres dies seguits el diari a sota la porta del pis d'un veí.

El dia que fa quatre s'hi presenta un jove elegant:

—I doncs que no s'hi volen suscriure a aqueix diari nou que'ls passem?

—Per ara, no, senyor—fa el veí.

—Mal fet; tothom s'hi suscriu... Sapigués l'èxit que està obtenint...

—Oh, ja ho crec, ja. Com que hi feia falta un diari de broma, a Barcelona. Però nosaltres tenim malalts... sab?... i no estem d'humer.

NOTES DE CASA:

Dels expenedors de Tocino i Tocinaires de Barcelona rebérem una atenta invitació per als festivals de Sant Antoni, els quals resultaren molt lluits i animats, sobre tot el ball.

També rebérem de la mateixa entitat uns quants *bonos*

de pa, per a repartir als pobres. Grans mercès en nom d'ells.

— De la Joventut Excursionista «Avant», un programa amb les excursions projectades per al mes de janer.

— De la casa V. Tort Matamala (Cirujia i Ortopedia), uns follets anunciadors amb la llista de Metges de Barcelona.

A Madrid no volen deixar-se passar la mà per la cara per ningú, i menys per Barcelona.

De la mateixa manera que quan se construía el carril de Mataró van improvisar-ne un en miniatura, quan s'ha constituït la Mancomunitat Catalana han iniciat a corre-cuita la Castellana; ara, gelosos de que a Barcelona tinguéssim una nevada a propòsit per a poguer-s'hi celebrar sports d'hivern, devien pregar a la Verge de la Paloma que'ls en concedís també una.

I la Verge, sempre bondadosa amb els seus paisans, els en ha clavats dues.

Que molt bon profit els fassin!

No tenim perquè envejar-les; nosaltres, amb una sola ja'n tinguérem prou i massa.

A propòsit d'aquesta neu de Madrid, ens havem enterat d'algunes escenes, més o menys reals, ocorregudes en aquella vila, que no'ns han causat fret ni calor.

Lo que'ns ha deixat verament frets — i ho sentim de debò — és el gran nombre de persones que han relliscat i se n'han anat de bigotis.

Entre aquestes s'hi compten dos personatges:

El Ministre de Gracia i Justicia i el bisbe de Sió.

La caiguda d'un ministre, a molts polítics els podria fer gracia, encara que no fos de justicia...

Però la d'un bisbe... no'ns expliquem com San Antoni la va permetre!

Homenatge al *noi* Carcereny.

No s'ha fet públic encara, per a no ferir la modestia de l'interessat; però s'assegura que valiosos elements de l'Unió Ferretera, tracten d'obsequiar al seu aixerit ex-company, amb motiu d'haver sigut proclamat tinent-arcaldé.

De primer moment havien pensat oferir-li una planxa, però sembla que, després d'amplia discussió sobre'l particular, van trobar que una *planxa* era poc, i per unanimitat acordaren regalar-li tot un fogó de planxar.

La subscripció oberta amb aquest objecte s'ha tancat amb tres mil pessetes.

Míster Broom!...

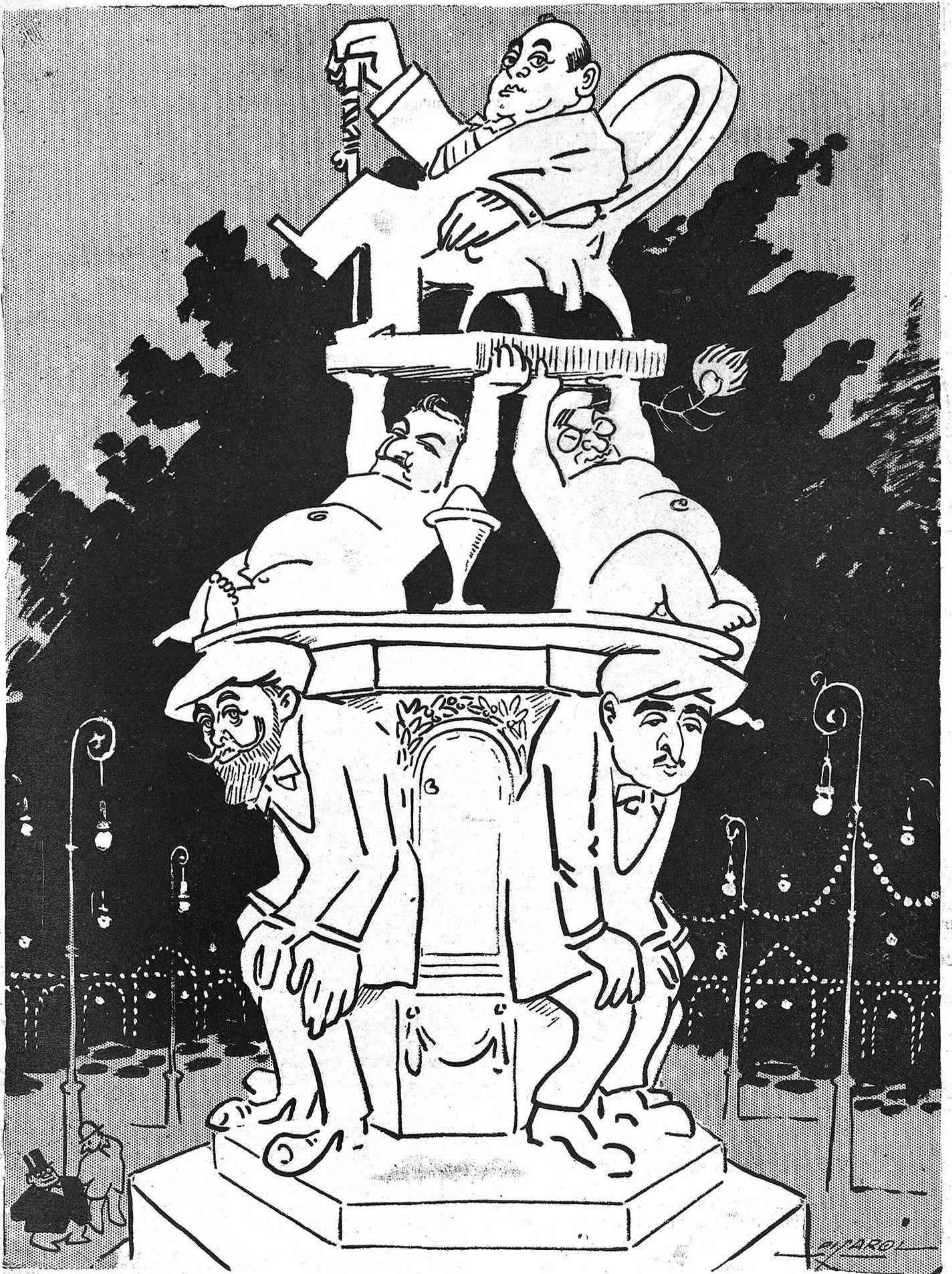
No saben qui és míster Broom? No trigaràn a saber-ho.

Mr. Broom és un obrer mecànic anglés, inventor d'un aparell que, aplicat als automòbils, impedeix atropellar als transeunts.

En les proves que s'han realitzat a Londres, amb èxit satisfactori, l'inventor va estirar-se a terra, davant d'un auto llençat a gran velocitat i fou recollit per l'aparell sense sofrir cap llessió, ni mitja.

Si és així, com expliquen, convé que aquest invent es popularitzi depressa i es declari obligatori per a tots els autos, sense fer cap excepció als de *quota*.

I agraida, el nom d'en Broom posarà l'humanitat entre'ls noms dels inventors del *suero*... i la sopa d'all.

HOMENATGE DE PEDRA

Projecte de monument al nostre primer tinent alcalde.

LE PORTE-BONHEUR

—Tot just surto de casa ja'm topo amb el clero...
Avui farem sort, Estrella!

En Pich, com és sabut, és l'home de les frases cèlebres. Ja s'ha fet popular aquella del *water-closet* de la Solidaritat, volguent dir el Waterlòo, i algunes altres igualment sorprenents.

Ara, amb motiu d'haver-lo elegit tinent d'alcalde, diu a tothom que vol sentir-lo, ple de satisfacció:

—Al fin, amigos míos, me han ajusticiado!

És clar que en Pich vol dir que li han fet justícia.

L'«Atracció de Forasters» ha enviat una comunicació a l'Ajuntament demanant-li que animi d'alguna manera el pròxim Carnaval.

Què deu volguer?

Que'ls regidors vagin a la rua en corporació?

Que's celebri una sessioneta municipal presidida per en Grañé?

Lo que hauria de demanar, l'«Atracció», és que s'arreglés el paviment de la Rambla. Això li agrairien els forasters i els que no som de fóra.

Un metge molt bromista entra a l'estanc.

—Vol fer el favor d'un segell de deù, Pauleta?

—Si és servit.

—Ai, quina mala cara que fa, avui, noia... Veiam la llengua...

L'estanquera, que és Pauleta de noms i de fets, treu la llengua.

El metge, tot mullant-t'hi el segell, exclama:

—Gràcies.

Solucions als trenca-caps del número 1829

A la xarada primera, Masquefa, i a la segona, Esposa.

ENDEVINALLA

Sens mi no hi hauria mares,
ni masells, ni mariners,
ni mar, ni matalassers,
ni camarers, ni comares.

Per a poguer treballar
tothom se serveix de mi;
no hi hauria dematí
sense mi, i menos demà.

Ni Mallorca existiria,
ni Màlaga, ni Mahó,
ni Madrid, ni Mataró,
ni Roma, ni cap masia.

No hi hauria manantials,
ni mamelucs, ni marastres,
ni manobres, ni camastres,
ni masells, ni carcamals.

No's mataria a ningú,
ni Mahoma hauria nat,
ni es mamaría de grat
la moma en Mamalatú.

Ni el gat pot fer marramaus.

No hi hauria cap Maties,
ni Manelets, ni Maries...

Lector, encara no hi caus?

Crispín

RESPOSTES PAGADES

J. Vila M : La conversa no'ns convé. — Serafín Roma: Els seus versos inspirats en la nevada m han deixat fret. Josep Arnau: Mercès per les bones paraules i pel bon intent; però m'és impossible complaure'l. — Fra Frei: Aquest genre de literatura no és lo més a propòsit per a un setmanari humorístic. Ja se'n pot fer càrrec vostè mateix. — Ris: Això que m'envia fa plorar massa. A la primera plana de *La Vanguardia* hi estaria molt bé. — J. Ros i Clavell (Argentona): Aquests acudits se li acudeixen a qualsevol. — Narcís Aubert i Manent: Dels dos, un, i encara arreglat. — Josep Bernet Torras: De pensaments bons ne surten dos cada deu anys. És inútil que s'hi escarrassi, cregui'm. La poesia és defectuosa; entre altres defectes, les assonancials garrafals de les estrofes tercera i quinta. Els sonets tampoc van. — R. Corné: No li podem donar les senyes que'ns demana, perquè no les sabem. — Fèlix Gallart (Buenos Aires): Crec que poden votar tots els mascles de major edat, sens distinció d'estaments. Per a major seguretat, enteri's de la Llei Electoral: 1 pesseta a can López, Rambla del Mig, 20, llibreria — R. Campins Serra: Alguna cosa s'aprofitarà. — Eudald Sala: Els d'avui no m'agraden. Respecte als anteriors, els uns no van i els altres no'ls ha arribat l'hora.

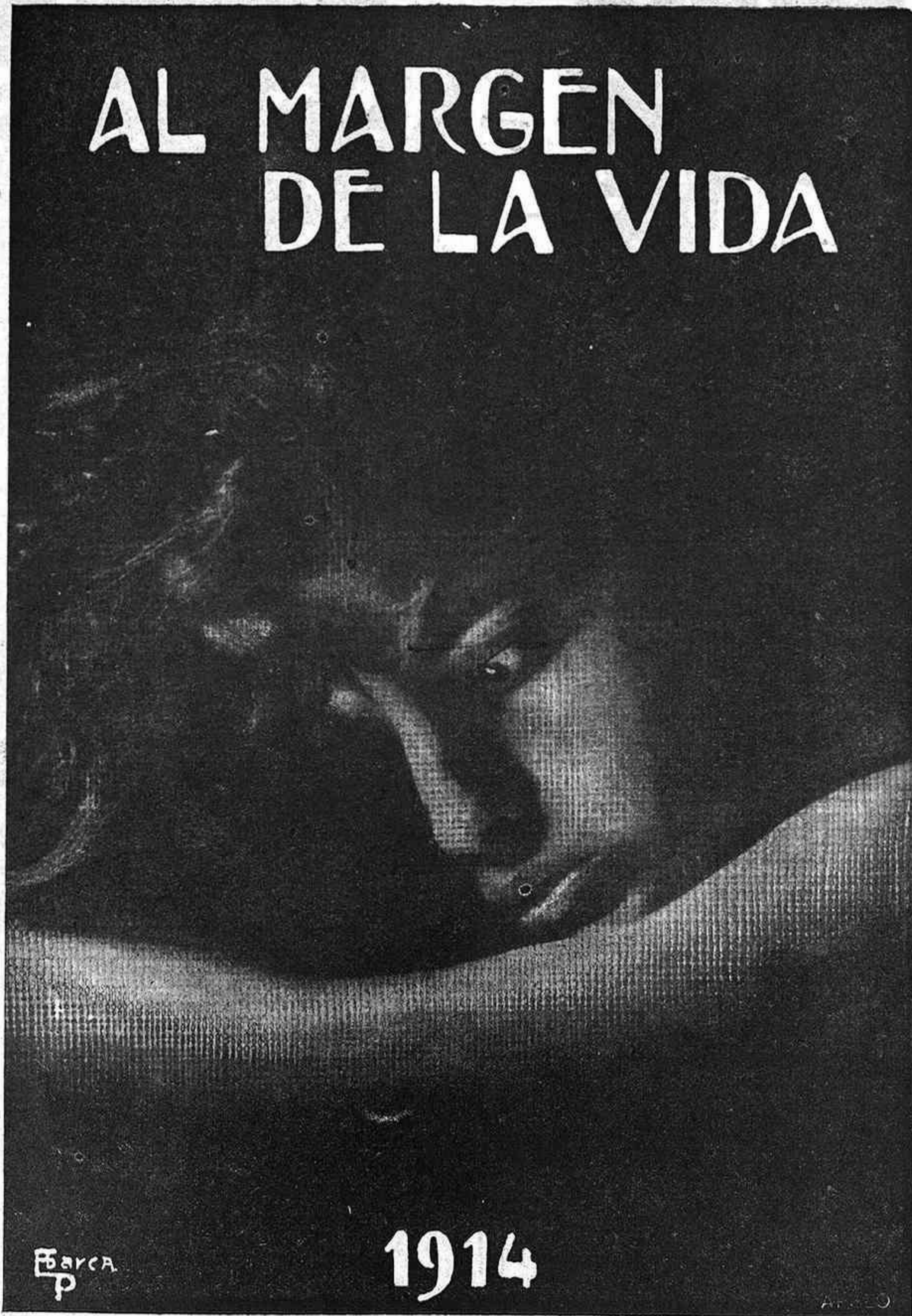
Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

OBRA NUEVA

MARIANO GOLOBARDAS

NOVEDAD

AL MARGEN DE LA VIDA

Un tomo 8.º

BARÇA
P

1914

PTAS. 3

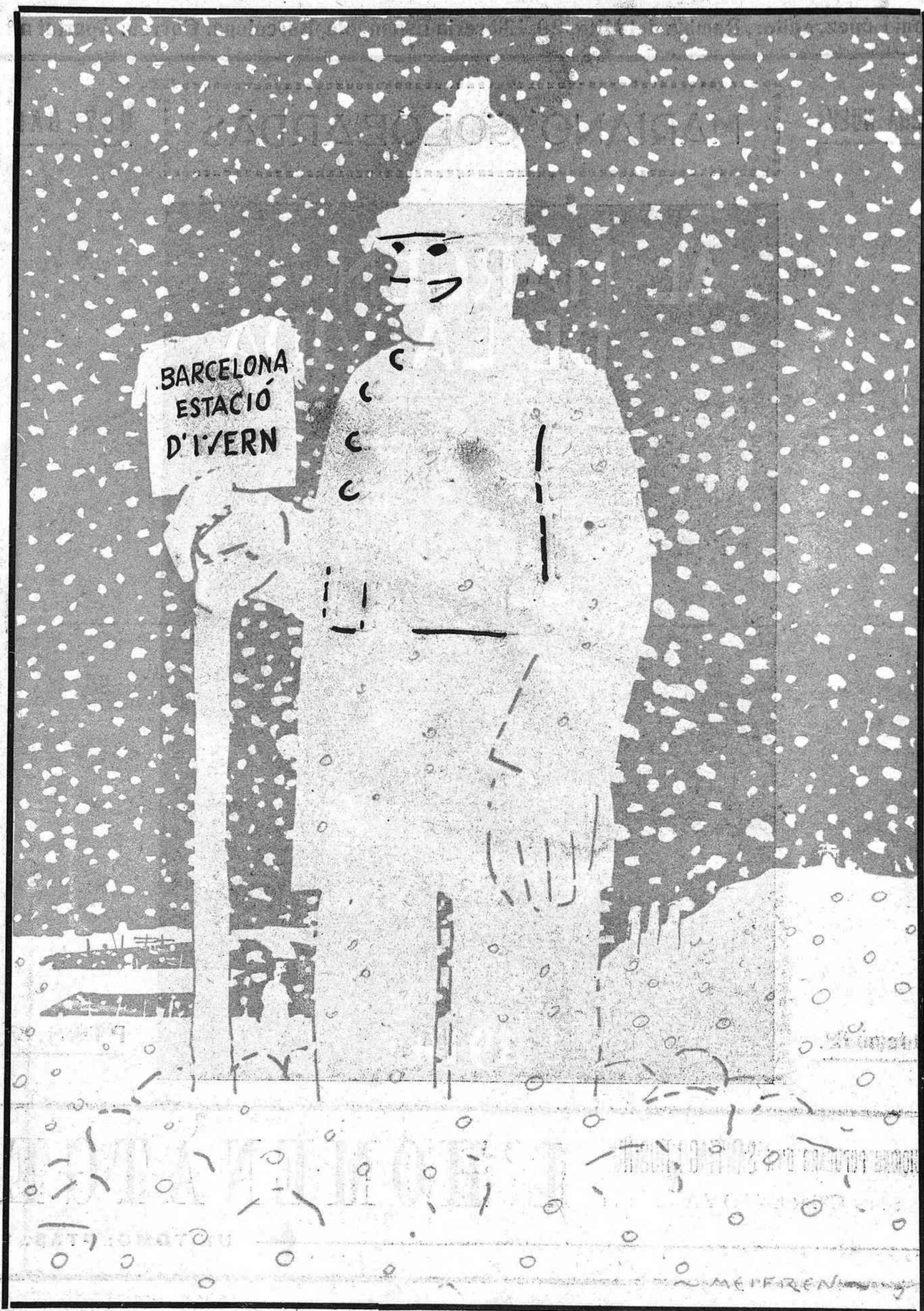
EDICIONS POPULARS D'EN SANTIAGO RUSIÑOL

: : : OBRA NOVA : : :

L' HOMENATGE

UN TOMO: PTAS. 1

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés, un ral pera certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

«ATRACCIÓ DE FORASTERS».—(Secció de Propaganda).

Cartell número 2 de la serie A.